

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

KD

28 NOV. 2006

200606998-18

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
200604373-/IDA

Vår ref.
200607496- UA HAA/haa

Dato
27.11.2006

Høring – forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter

Justisdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets brev av 18. oktober 2006.

Kunnskapsdepartementet skriver i brev 18. oktober 2006 at forskriften om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter fastsettes for et kalenderår av gangen. Vi forstår det dermed slik at hele forskriften skal fastsettes på nytt for år 2007, men at Kunnskapsdepartementet har nøydt seg med å sende på høring endringer som er foretatt i forhold til forskriften som gjaldt for år 2006.

1. Når det gjelder de punktene der Kunnskapsdepartementet foreslår endringer, jf. det som er sendt på høring, vil vi nøye oss med noen lovtekniske kommentarer:

I kapittel 30 foreslås begrepet "lån" erstattet med "utdanningsgjeld" – formentlig fordi dette skal være klarere. I forslaget til § 31-4 omtales imidlertid "utdanningslån", mens det i forslaget § 31-5 snakkes om "lån, renter og omkostninger". Etter vårt syn bør man tilstrebe en konsekvent språkbruk – ikke bare i kapittel 30, men i forskriften som sådan.

Vi slutter oss til at det er unødvendig å regulere forhold som er regulert i gjeldsordningsloven, i forskriften. Dette innebærer at også forskriftsutkastet § 30-1 er overflødig. At utdanningsgjeld er omfattet av gjeldsordninger etter gjeldsordningsloven, følger av gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd første punktum og § 5-2 første ledd første punktum.

Forskriftsutkastet § 30-2 første ledd virker også overflødig, siden Statens

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 42

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org. nr.: 972 417 831

Plan- og
administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 95 34

Saksbehandler
Harald Aass
22245137

innkrevingssentralens adgang til å delta i utenrettslige gjeldsordninger følger av utdanningsstøtteleven § 14.

Betegnelsen "utenrettslig gjeldsordning utenfor gjeldsordningsloven" i forskriftsutkastet § 30-2 annet ledd må erstattes med enten "utenrettslig gjeldsordning" eller "gjeldsordning utenfor gjeldsordningsloven". (Betegnelsen "gjeldsordning utenfor gjeldsordningsloven" vil omfatte utenrettslige gjeldsordninger og gjeldsordninger etter konkursloven, mens betegnelsen "utenrettslig gjeldsordning" ikke omfatter gjeldsordninger etter konkursloven.)

Forskriftsutkastet § 30-2 annet ledd annet punktum vil favne svært vidt når det her gjøres obligatorisk å la en forespørsel om gjeldsordning omfatte "annet som kan være av betydning i saken". For søkeren vil det ikke være lett å vite hvilke opplysninger det kan være tale om utenom dem som er nevnt i § 30-2 annet ledd første punktum, som vil kunne være av betydning i en sak om gjeldsordning. Det vil være bedre å omformulere annet punktum slik at det gis en hjemmel for Statens innkrevingsentral til å be om andre opplysninger i den grad innkrevingsentralen finner at slike opplysninger kan være av betydning i en konkret sak.

Forskriftsutkastet § 31-4 annet ledd er overflødig, da de forhold leddet regulerer allerede er regulert i utdanningsstøtteleven § 11 (at kravet er tvangsgrunnlag for utlegg) og § 12 (innkrevingsentralens særnamsmyndighet). Forskriftsutkastet § 31-4 annet ledd er dessuten formulert annerledes enn utdanningsstøtteleven § 12 og andre bestemmelser som gir Statens innkrevingsentral kompetanse som særnamsmyndighet. Slik annet ledd er formulert, gir det innkrevingsentralen en generell hjemmel til å beslutte utleggspant, noe innkrevingsentralen ikke har etter øvrige bestemmelser.

2. Når det gjelder den delen av forskriften som foreslås videreført fra år 2006, har vi enkelte merknader av innholdsmessig karakter. Da forskriften var på høring høsten 2005 (deres ref 2005/03364 og 2005/03366), pekte Justisdepartementet i sitt høringsvar 2. desember 2005 på forholdet til finansavtaleloven.

I høringsuttalelsen uttalte Justisdepartementet følgende om dette:

"Som nevnt i vårt brev 26. september, vil finansavtaleloven kapittel 3 om låneavtaler som utgangspunkt også gjelde for utdanningslån. Med hjemmel i lovens § 1 fjerde ledd bokstav a og b, § 48 sjette ledd og § 93 tredje ledd er det imidlertid gjort visse unntak fra og tilpasninger til lovens regler for Statens lånekasse for utdanning, jf. forskrift 30. juni 2000 nr. 653 om unntak fra og tilpasninger til lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven) for Statens lånekasse for utdanning. Etter det vi er kjent med kan det ikke med hjemmel i utdanningsstøtteleven gjøres ytterligere unntak fra og tilpasninger til finansavtaleloven."

På denne bakgrunn ba vi om at Kunnskapsdepartementet (da Utdannings- og forskningsdepartementet) gikk gjennom forskriftsutkastet for å påse at dette var i samsvar med finansavtaleloven kapittel 3. Vi er i tvil om den gjennomgåelsen som da ble

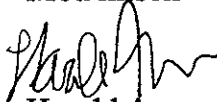
foretatt, innebar at man fullt ut brakte forskriften i samsvar med finansavtaleloven. Vi har ikke hatt mulighet til å foreta noen fullstendig gjennomgåelse av forskriften slik den i dag lyder, men vil i alle fall peke på enkelte punkter hvor vi mener at det er tvilsomt om det er samsvar mellom forskriften og finansavtaleloven:

Det følger av § 2-1 tredje ledd, § 2-2 fjerde ledd og § 7-1 annet ledd at det skjer et påslag på renten på ett prosentpoeng, dersom gjelden er sagt opp. Vi antar at en med dette sikter til oppsigelse som skjer med hjemmel i § 7-1 første ledd. Vi stiller spørsmål ved om det er i samsvar med finansavtaleloven å foreta et slikt påslag. Finansavtaleloven § 52 har regler om førtidig forfall (oppsigelse). Det følger av bestemmelsens fjerde ledd at de alminnelige reglene om renteberegning gjelder selv om gjelden er sagt opp. Dette innebærer at det for lån med flytende rente skal betales for utnyttet kredittid, jf. finansavtaleloven § 53 annet ledd, mens det for lån med fast rente eventuelt skal svares overkurs i samsvar med det som er avtalt, jf. finansavtaleloven § 54 første ledd.

I § 2-2 syvende ledd bokstav b heter det at det ikke er adgang til å si opp en avtale om bundet rente. Det kan spørres om denne bestemmelsen er i samsvar med finansavtaleloven, som har regler om at ethvert lån helt eller delvis kan innfris før avtalt forfalltid, jf. § 53 første ledd. Dersom det er inngått avtale om fastrente, kan låntakeren imidlertid – dersom han ønsker å innfri lånet før tiden – risikere å måtte svare overkurs. Antagelig må også forskriften forstås slik at det er adgang til oppsigelse mot å svare overkurs, jf. § 5-2 som har regler om ekstra innbetalinger ved fastrentelån. Man bør imidlertid utforme forskriftsteksten slik at det ikke blir tvil om disse punktene.

Det følger av § 7-1 første ledd at Lånekassen kan si opp hele gjelden dersom låntakeren ikke betaler innen fristen satt i tredjegangsvarsel. Etter vårt syn kan det spørres om dette er i samsvar med finansavtaleloven. Hva som skal til for at långiveren kan bringe hele gjelden til forfall før tiden, følger av finansavtaleloven § 52 første ledd. Ett av alternativene er at låntakeren "vesentlig misligholder låneavtalen". Etter det vi kan se kan man neppe uten videre si helt generelt at det vil være vesentlig betalingsmislighold ikke å betale innen fristen satt i tredjegangsvarsel – selv om det kanskje ofte vil være tilfellet. Bestemmelsen bør derfor vurderes omformulert etter mønster av finansavtaleloven § 52.

Med hilsen

Harald Aass
seniorrådgiver

Helge Brunvoll
rådgiver